
D/373/11.01.00.00/2021

24 § Hausjärven-Riihimäen Riistanhoitoyhdistys / Ahjolan ampumarata

Ympäristölautakunta 2.3.2023 24 §

Hausjärven-Riihimäen Riistanhoitoyhdistys on 2.12.2022 toimittanut ympäristölautakunnalle Ahjolan ampumarataa koskevan raportin (Maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi, haitta-ainetutkimus, 7.10.2022, PH Ympäristötekniikka Oy), joka sisältää maaperän haitta-ainetutkimuksen sekä pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnin. Raportti on [liitteenä](#).

Ympäristölautakunnan Riistanhoitoyhdistykselle myöntämä ympäristölupa (ympla 9.5.2012 §41, VaHAO 30.12.2013 13/0389/1) Ahjolan ampumaradan toimintaan kiinteistölle Urheilukenttä 086-406-3-27 oli voimassa 31.12.2017 saakka. Vaasan hallinto-oikeus päätöksellään 5.6.2020 nro 20/0073/3 kumosi ympäristölautakunnan myöntämän uuden ympäristöluvan (ympla 6.6.2018 §48) ja hylkäsi Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistyksen ympäristölupahakemuksen. Ampumaratatoiminta kiinteistöllä on päätynyt. Hausjärven kunta omistaa ampumarata-alueen kiinteistön, joka on vuokrattu riistanhoitoyhdistykselle.

Ahjolan ampumaratatoiminnan päättymiseen liittyen riistanhoitoyhdistyksen kanssa on käyty neuvotteluja (9.12.2020, 1.12.2021) ympäristöluvassa edellytetyistä toimenpiteistä toiminta- aluetta koskien sekä muista jälkivelvoitteista. Toiminnanharjoittajan on tullut teettää ampumaradalta ympäristöluvan lupamääräyksessä 10 edellytetty selvitys:

Ennen lupa-ajan loppumista toiminnanharjoittajan on teetättävä ulkopuolisella asiantuntijalla tarkennettu maaperän pilaantuneisuuden- ja kunnostustarpeen arviointi. Tutkimuksessa tulee selvittää maaperän happamuus ja maan puskurointikyky sekä mahdollinen haitallisten aineiden, etenkin raskasmetallien, lyijyn ja PAH-yhdisteiden, pitoisuus ja leviäminen maaperässä aikaisempaa tutkimukseen verrattuna. Samalla tulee arvioida maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve. Tutkimussuunnitelma tulee hyväksyttävä ympäristösihteerillä ennen näytteidenottoa.

Ympäristösihteerin hyväksyi suunnitelman 28.6.2022.

Toimitetun raportin mukaan tutkimus käsitti kooltaan noin 1 ha ratakiinteistön (ampumarata-alue) lisäksi osan kiinteistöstä 86-406-7-1, joka sijaitsee ampumasektorilla. Toiminta Ahjolan haulikkoradalla on alkanut vuonna 1968, josta lähtien radalla on ammuttu lopettamiseen saakka arviolta 2 500 000 laukausta (skeet- ja trap-radat yhteensä). Maastoon on levinnyt n. 10 hehtaarin alueelle arviolta 68 tonnia lyijyä.

Näytteidenotot tehtiin 25.8.2022. Maanäytteet otettiin ampumaradoilta sekä rata-alueen ympäristöstä luotien leviämisalueelta. Pohjavesinäyte otettiin ampuma-alueella sijaitsevasta pohjaveden havaintoputkesta. Haitta-ainetutkimusten tuloksia verrattiin Valtioneuvoston asetuksen maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007) mukaisiin ohjeisiin.

Ampumaradan riskitasoa arvioitiin raportissa "Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta" oppaan mukaisesti, jonka perusteella ampumarata luokituu riskitasolle 1, perustaso / matala ympäristöriski. Raportissa todetaan vaikka haulikkorata asettuu riskiluokituksessa tasolle 1, perustaso, alueen kunnostamatta jättäminen edellyttää, että erityisesti alueen pohjaveden tilaa

on seurattava ja tarpeen vaatiessa ryhdyttävä toimenpiteisiin riskien pienentämiseksi. Lisäksi kunnostamatta jättämisen mahdolliset vaikutukset ja rasitukset alueen tulevalle maankäytölle ja mahdollisille ympäristö- ja terveysriskeille tulee käydä läpi. Raportissa suositellaan muun muassa radan aiheuttamien mahdollisten pohjavesivaikutusten tarkkailun jatkamista ja alueen rajaamista ja sienestyksen ja marjastuksen kieltämistä.

Hämeen ELY-keskus on 23.2.2023 toimittanut seuraavan lausunnon (oheismateriaalina) maaperän pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta sekä pohjaveden tarkkailutarpeesta: "Hämeen ELY-keskus katsoo, että raportissa esitetyt välittömät toimenpiteet, pilaantuneen alueen rajaaminen ja kieltäminen sienestykseen ja marjastukseen sekä pohjavesitarkkailun jatkaminen, on syytä toteuttaa viivytystä.".

Haulikkoradalla ja ympäristössä esiintyvien selkeiden kiekonpalasten kasojen poistoa on selvitettävä.

Toiminnanharjoittajan on yhdessä Hausjärven kunnan ja kiinteistön 086-406-7-1 omistajan kanssa arvioitava kunnostamatta jättämisen vaikutukset tulevalle maankäytölle ja ympäristö- ja terveysriskeille. Päädyttyessä pintamaiden kunnostukseen, on kunnostuksesta toimitettava PIMA-ilmoitus (ilmoitus pilaantuneen maaperän puhdistamisesta) Hämeen ELY-keskukselle.

Pohjavesitarkkailussa ollut havaintoputki PVP4 on haulikkoalueen ampumasektoriin ja pohjaveden virtaussuuntaan nähden huonossa suunnassa, sillä pohjaveden virtaussuunnan arvioidaan olevan ampumaradalta koilliseen. Ampumasektorin koillispuolelle tulee siten asentaa uusi pohjaveden havaintoputki. Pohjavesitarkkailua on tehtävä uudesta havaintoputkesta ja putkesta PVP4 kerran vuodessa huhti-toukokuussa. Jos pohjavesitarkkailussa todetaan kohonneita haitta-ainepitoisuuksia ja pitoisuudet ovat noususuunnassa, on pintamaiden kunnostukseen ryhdyttävä. Pohjavesitarkkailun tulokset on toimitettava välittömästi tulosten valmistumisen jälkeen ELY-keskukselle ja Hausjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle."

Asiasta tiedottamista ei ole katsottu muutoin tarpeelliseksi, koska asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun.

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta katsoo, että ampumaradan ympäristöluvassa lupamääräyksessä 10 edellytetty tarkennettu maaperän pilaantuneisuuden- ja kunnostustarpeen arviointi on suoritettu. Toimitetussa raportissa esitetyt toimenpidesuositukset lautakunta näkee perusteltuina ja hyväksyy ottaen huomioon ELY-keskuksen lausunnossaan esille tuodut seikat.

Ympäristölautakunta päättää, että Hausjärven-Riihimäen Riistanhoitoyhdistyksen tulee...

1. välittömänä toimenpiteenä rajata raportissa pilaantuneeksi todettu alue sekä sijoittaa em. alueen ympäristöön sienestyksen ja marjastuksen kieltäviä tauluja, joissa ilmoitetaan alueen pilaantuneisuudesta. Alueen rajaamisesta kiinteistöllä 086-406-7-1 tulee sopia omistajan kanssa. Toimenpiteet tulee suorittaa sulanmaan aikaan, viimeistään toukokuun alussa.
2. selvittää ampumarata-alueella sekä ympäristössä olevien selkeiden kiekonpalasten poistoa. Asiassa tulee huomioida mahdolliset toteutustoimenpiteet sekä niiden vaikutus aluskasvillisuuteen. Selvitys tulee toimittaa ympäristölautakunnalle tiedoksi 1.5.2023 mennessä.
3. arvioida ko. alueen kunnostamatta jättämisen vaikutukset tulevalle maankäytölle ja ympäristö- ja terveysriskeille yhdessä Hausjärven kunnan ja kiinteistön 086-406-7-1 omistajan kanssa.
4. tarkkailla ampuma-alueen ympäristön tilaa ja jatkaa pohjaveden tarkkailua. Ampumasektorin

koillispuolelle tulee asentaa uusi pohjaveden havaintoputki siten, että pohjavesitarkkailu on mahdollista aloittaa uudesta havaintoputkesta ja putkesta PVP4 kerran vuodessa huhti-toukokuussa (kuluva vuodesta alkaen). Uuden putken sijaintipaikka tulee hyväksyttävä ympäristösihteerillä. Havaintoputken putkikortti tulee toimittaa asennuksen jälkeen tiedoksi ympäristölautakunnalle sekä ELY-keskukselle. Jos pohjavesitarkkailussa todetaan kohonneita haitta-ainepitoisuuksia ja pitoisuudet ovat noususuunnassa, on pintamaiden kunnostukseen ryhdyttävä. Pohjavesitarkkailun tulokset on toimitettava välittömästi tulosten valmistumisen jälkeen ELY-keskukselle ja Hausjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Määräystä on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

Ympäristöluvan (ympla 9.5.2012 §41, VaHAO 30.12.2013 13/0389/1) lupamääräyksen 12 mukaan toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava viipymättä Hausjärven ympäristölautakunnalle, joka voi tarpeen vaatiessa antaa määräyksiä alueen siivoamisesta ja kunnostamisesta.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 94 §:n mukaan luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, samoin kuin toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta. Mainitun lain 65 §:n mukaan lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa antamia tarkkailumääräyksiä tai hyväksymäänsä suunnitelmaa luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta. Muutosta koskeva päätös voidaan tehdä päätöksen tehneen viranomaisen omasta aloitteesta tai luvanhaltijan, valvontaviranomaisen tai yleistä etua valvovan viranomaisen vaatimuksesta.

Tähän päätökseen (pl. kohta 4) saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Tämän päätöksen kohtaan 4 saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista./ys

Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Liitteet	Ahjolan haulikkorata -raportti
Valmistelija(t)	Ympäristösihteerit Toni Haavisto

Ympäristölautakunta 8.6.2023 50 §

Hausjärven-Riihimäen Riistanhoitoyhdistys on 4.4.2023 toimittanut ympäristölautakunnalle osoitetun oikaisuvaatimuksen lautakunnan päätöksestä 2.3.2023 §24. Oikaisuvaatimus koskee päätöksen kohdan 4 mukaisia toimenpiteitä. Oikaisuvaatimus on liitteenä.

Vaatimuksenaan Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys on esittänyt, ettei uutta pohjaveden tarkkailuputkea tarvita, koska mahdolliset haitta-aineet ovat nähtävissä olemassa olevasta havaintoputkesta PVP3 otettavasta näytteestä lähes yhtä pian kuin alle puoli kilometriä lähemmäksi tehtävästä uudesta putkesta. (kohta 1)

Riistanhoitoyhdistyksen mukaan vesinäytteiden analysointi vuosittain on tarpeetonta, vaatimuksessa on esitetty analyysien teettämistä viiden vuoden välein. Asiaa on perusteltu sillä, että PH Ympäristötekniikka Oy:n raportin mukaan riski lyijyn joutumisesta pohjaveteen on hyvin pieni johtuen muun muassa maaperän rakenteesta, myöskään pohjaveden laatututkimuksissa

vuodesta 2007 ja viiden vuoden välein tehdyissä maaperätutkimuksissa ei ole havaittu indikaatiota lyijyn liukenemisestä maaperässä. Mahdollisten pohjaveden tilan muutosten ollessa hitaita, viiden vuoden frekvenssi nähdään riittäväksi. (kohta 2)

Riistanhoitoyhdistys oikaisuvaatimuksessaan vetoaa myös taloudellisiin resursseihin, jotka eivät ole riittäviä edellytettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi. Kirjelmän mukaan riistanhoitoyhdistys on julkisoikeudellinen viranomaisorganisaatio, jota koskevat säädökset rajaavat yhdistyksen varainhankintaa ja varojen käyttöä. Ampumaratojen kustannuksiin ei ole mahdollista käyttää valtionosuutta metsästyskorttivaroista, eikä muut tuloerät riitä kuin kerran viidessä vuodessa tehtävään pohjavesinäytteiden ottamiseen ja analysointiin. Yhdistys esittää kirjelmässä että uuden putken asentaminen ja näytteenotto tulee tehdä kunnan varoin. (kohta 3)

Ympäristölautakunta vastauksena oikaisuvaatimuksen kohtaan 1 toteaa, että pohjavesi rata-alueelta ei virtaa kohti ehdotettua tarkkailupistettä eikä siitä syystä putkea PVP3 voida käyttää tarkkailussa. ELY-keskuksen antama lausunto ja pohjavesialueen geologinen rakenne huomioiden (Pohjavesialueen geologisen rakenteen selvitys, Hausjärvellä I Salpausselän ja Karhinnummen välisellä alueella, tutkimusraportti 13.12.2005, GTK 42/2016) PVP3 sijaitsee liiaksi pohjoisessa rataan nähden. Pohjaveden virtaussuunnan ollessa noin koilliseen-itäänpäin radalta, uusi putki tulee asentaa esimerkiksi radan koillisosan ja Vuorenmäen eteläpuolen väliselle alueelle (kuten vanhalle ottoalueelle).

Alueelle asennettavasta uudesta pohjaveden havaintoputkesta johtuen tulee vesinäytteet ottaa ja analysoida vuosittain, koska aineiden kulkeutumistietoa uuteen putkeen ei ole. Koska rata-alueella ei suoriteta maanpuhdistustoimia alueella todettujen haitta-ainepitoisten maiden osalta, tulee toiminnan jälkeisten vaikutusten tarkkailu olla riittävää ja asianmukaista. ELY-keskus lausunnossaan esitti vuosittaista pohjavesitarkkailua, joka huomioitiin asiassa.

Ympäristölautakunta katsoo vaatimuksen kohdan 2 viiden vuoden välein tehtävän näytteiden analysoinnin tällä erää riittämättömäksi. Muutoksiin pohjavedessä esimerkiksi kohonneeseen lyijypitoisuuteen tulee olla mahdollisuus puuttua riittävän nopeasti, eikä muutosten esiintymisen hitaus katsota olevan riittävä peruste tarkkailuvälin pidentämiselle. Pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton, joten jo pilaantumisen mahdollisuus tulee estää riittävillä toimilla.

Lautakunta toteaa vastauksena kohtaan 3, että luvanvaraisen toiminnan päätyttyä muun muassa mahdollisesta pilaantumisesta, tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan vaikutusten tarkkailusta vastaa toiminnanharjoittaja (aiheuttaja) ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaisesti. Taloudelliset syyt eivät ole peruste velvoitteiden suorittamatta jättämiselle. Toiminnanharjoittajan on tullut varautua toimiala huomioiden mahdollisiin toiminnan jälkikustannuksiin etukäteen jo toiminta-aikana. Ympäristölautakunta ei ota kantaa, eikä voi käsitellä kustannusten jakoa koskevaa asiaa, joka liittyy yksityisoikeudellisiin sopimuksiin.

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta hylkää Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistyksen oikaisuvaatimuksen edellä mainituin perustein.

Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen mitä ympäristönsuojelulain 85 §:ssä säädetään.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin YSL 190 §:ssä

	Kokouspäivämäärä	Pykälä (§)	5
Ympäristölautakunta	11.4.2024	24	

säädetään, valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen./ys

Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Liitteet	Oikaisuvaatimus
Valmistelija(t)	Ympäristösihteeri Toni Haavisto

Ympäristölautakunta 11.4.2024 24 §

Asia

Ahjolan ampumaradan tarkkailumääräysten muuttaminen

Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys (RHY) on 17.1.2024 toimittanut ympäristölautakunnalle muutosesityksen koskien RHY:n velvoitetta suorittaa pohjaveden tarkkailua lopetetulla Ahjolan haulikkorata-alueella. Hakemusta koskeva täydennys on toimitettu 14.2.2024. Muutosesitys ja hakemuksen täydennys ilman liitteitä ovat liitteinä.

Hausjärven ympäristölautakunta on ampumaratatoiminnan päättymisen johdosta edellyttänyt RHY:ltä toiminnan vaikutusten selvittämistä ampumaradan ympäristöluvan lupamääräyksen 10 mukaisen selvityksen sekä ympäristönsuojelulain 65 ja 94 §:ien perusteella.

Toiminnan jälkitarkkailua koskevan päätöksen (ympla 2.3.2023 §24) mukaan (kohta 4): Hausjärven-Riihimäen Riistanhoitoyhdistyksen tulee... tarkkailla ampuma-alueen ympäristön tilaa ja jatkaa pohjaveden tarkkailua. Ampumasektorin koillispuolelle tulee asentaa uusi pohjaveden havaintoputki siten, että pohjavesitarkkailu on mahdollista aloittaa uudesta havaintoputkesta ja putkesta PVP4 kerran vuodessa huhti-toukokuussa (kuluva vuodesta alkaen). Uuden putken sijaintipaikka tulee hyväksyttävä ympäristösihteerillä. Havaintoputken putkikortti tulee toimittaa asennuksen jälkeen tiedoksi ympäristölautakunnalle sekä ELY-keskukselle. Jos pohjavesitarkkailussa todetaan kohonneita haitta-ainepitoisuuksia ja pitoisuudet ovat noususuunnassa, on pintamaiden kunnostukseen ryhdyttävä. Pohjavesitarkkailun tulokset on toimitettava välittömästi tulosten valmistumisen jälkeen ELY-keskukselle ja Hausjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Määräystä on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

Asian vireilletulo ja peruste

Tarkkailumääräysten muuttaminen on tullut vireille Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistyksen aloitteesta 17.1.2024.

Ympäristönsuojelulain (YSL) 65 §:n perusteella tarkkailumääräysten muuttamista koskeva päätös voidaan tehdä luvanhaltijan vaatimuksesta. Luvanhaltijan muutosta koskevaan hakemukseen sovelletaan YSL:n 39 §:ää ja asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Tarkkailun muuttaminen

Toimitetussa muutosesityksessä todetaan, että ympäristölautakunta on lopettamiseen liittyvässä päätöksessään velvoittanut radan omistaneen Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistyksen ottamaan ja analysoimaan pohjavesinäytteet kerran vuodessa ja, että RHY katsoo

pohjavesitutkimuksien tekemisen vuosittain entisen Ahjolan ampumaradan alueella olevan tarpeetonta.

Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys esittää pohjaveden tarkkailua muutettavan siten, että näytteiden otto ja analysointi tehdään kahden vuoden välein.

RHY on esittänyt muutosesityksensä perusteluiksi muun muassa, että ratatoimintaa koskien alueella on teetetty pohjavesitarkkailua ja useita maaperätutkimuksia vuodesta 2005 eikä mitään merkittäviä muutoksia ole havaittu. Tutkimusten asiantuntijalausunnoissa on viitattu lyijyn niukkaliukoisuuteen happamuudeltaan neutraalissa ja kuivassa maaperässä, joten mahdolliset muutokset ovat hitaita. Viimeisimmässä maaperätutkimusraportissa (7.10.2022, PH Ympäristötekniikka), jossa esitettiin pohjavesiseurannan jatkamista, ei ollut suositusta seuranna laajuudesta. Kaikissa lausunnoissa painotettu muutosten hitaus merkitsee sitä, että useamman vuoden väli on aivan riittävä.

Hakemuksen liitteenä on toimitettu Hyvinkään ampumaurheilukeskukselle myönnetty ympäristölupa (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 10.6.2015, nro 139/2015/1), johon viitaten RHY toteaa kyseisellä ampumaradalla pohjavesinäytteiden ottamisen havaintoputkista lopetetun tarpeettomana ja, että laukausmäärä on ollut 5-10 kertainen Ahjolan ampumarataan verrattuna. Hakemuksen liitteenä on myös Eduskunnan Puolustusvaliokunnalle annettu siviiliampumaratoja koskeva asiantuntijalausunto, jonka virkkeeseen RHY viittaa: Ampumaratatoiminnan tyyppilliset haitta-aineiden kulkeutumiset ovat erittäin pitkiä, jopa tuhansista satoihin tuhansiin vuosiin ja ampumaratatoiminnasta aiheutuu kuivassa ympäristössä äärimmäisen harvoin lyhyen aikavälin akuutteja riskejä.

Liitteet oheismateriaalina.

Asian käsittely

Asian käsittelyssä on sovellettu ympäristönsuojelulain 96 §:ää.

Ympäristölautakunta on 15.2.2024 pyytänyt tarkkailun muuttamisesta lausuntoa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus). Luvanhaltijan enempää kuulemista asiassa ei katsottu tarpeelliseksi.

Hämeen ELY-keskus ei antanut asiasta lausuntoa määräaikaan mennessä.

Enempi kuuleminen asian luonteen vuoksi ei ole ollut tarpeen.

Asiasta tiedottamista ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun.

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää muuttaa Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistyksen Ahjolan ampumarataa koskevaa päätöksen ympla 2.3.2023 §24 mukaista, pohjaveden tarkkailuvelvoitetta siten, että pohjavesitarkkailua tulee suorittaa kahden vuoden välein.

Ympäristölautakunta katsoo, ettei esitetty muutos pohjaveden tarkkailuun vaaranna alueella edellytettyä toiminnan jälkitarkkailun tarkoituksenmukaisuutta ja huomioiden, että toiminta-alueella ei suoriteta maanpuhdistustoimia, on pohjavesitarkkailu muutoksenkin jälkeen riittävää ja asianmukaista ja pilaantumisen mahdollisuus on estettävissä.

Ampumarataa koskevassa jälkitarkkailupäätöksessä oli edellytetty pohjavesitarkkailun jatkamista perustuen kohteessa teetettyyn selvitykseen (maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi 7.10.2022, PH Ympäristötekniikka Oy) ja ELY-keskuksen lausuntoon 22.2.2023, joiden perusteella vesitarkkailun jatkaminen nähtiin tarpeelliseksi ja oli syytä toteuttaa viivytyksettä. Nyt esitetyn mukainen muutos tarkkailun suorittamiseksi kahden vuoden välein katsotaan olevan riittävä, jotta mahdollisiin muutoksiin pohjavedessä esimerkiksi kohonneeseen lyijypitoisuuteen on mahdollisuus puuttua riittävän nopeasti. Kohde on "Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta" oppaan mukaisesti arvioitu riskitasolle 1, perustaso / matala ympäristöriski, joka on myös huomioitu asiassa. Lautakunta katsoo, ettei hakemuksessa esitetyt seikat ja alueen maaperäolosuhteet huomioiden, muutoksen katsota osaltaan annalta arvioiden lisäävän tai aiheuttavan pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Hakemuksen liitteenä olevassa ampumaurheilukeskuksen ympäristöluvassa, johon muutosesityksen perusteluissa on viitattu, todetaan ampumaurheilukeskuksen sijaitsevan luokitellun pohjavesialueen ulkopuolella, lähimmän 2-luokan pohjavesialueen rajoittuvan idässä luotiaseratojen taustapenkkään ja kiinteistön rajaan. Em. alueen pohjaveden muodostumisalueen raja on noin 300 m:n etäisyydellä rata-alueesta, joka rakenteineen sijaitsee suoalueella, jossa pohjavettä ei esiinny toisin kuin kyseessä oleva Ahjolan rata, joka sijaitsee Hausjärven 1-luokan pohjavesialueella, pohjaveden muodostumisalueella.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 65, 96, 192, 205 §

Ympäristölautakunnan päätös 2.3.2023, 24 §

Hausjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (kvalt 8.11.2022 §48) 3 §

Käsittelymaksu

Asian käsittelystä peritään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen maksu, 200 euroa (maksutaulukko, kohta 19.2 tarkkailumääräysten muuttaminen (65§)).

Muutoksenhaku

Päätökseen voi hakea kirjallisesti oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä./ys

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Liitteet Hakemus ja ta"ydennys
Oikaisuvaatimus

Valmistelija(t) Ympäristösihteeri Toni Haavisto

Täytäntöönpano Ote+liitteet+oheismateriaalit+oikaisuvaatimusohje:
Hausjärven-Riihimäen Riistanhoitoyhdistys, hausjarvi-riihimaki@rhy.riista.fi
Hämeen ELY-keskus, kirjaamo.hame@ely-keskus.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Hausjärven kunta
Ympäristölautakunta
Keskustie 2-4
12100 Oitti
hausjarvi@hausjarvi.fi

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon (www.hausjarvi.fi).

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava Hausjärven kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Hausjärven kunnan kirjaamosta.

Postiosoite: Keskustie 2-4, 12100 OITTI

Sähköpostiosoite: hausjarvi@hausjarvi.fi

Ympäristölautakunta

Kokouspäivämäärä

Pykälä (§)

9

11.4.2024

24

Puhelinnumero: 019 758 6500 (vaihde)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9 - 15.

Pöytäkirja on viety nähtäväksi myös yleiseen tietoverkkoon Hausjärven kunnan sivustolle: Kunta ja päätöksenteko - Hausjärven kunta (hausjarvi.fi).

**Oikaisuvaatimus-
viranomaisen** Hausjärven kunta
Ympäristölautakunta
Keskustie 2-4
12100 Oitti

**Pöytäkirja
nähtävänä** Hausjärven kunnan kotisivuilla 15.4.2024

Tiedoksianto
Asianosaiset:

HAUSJÄRVEN-RIIHIMÄEN RHY VASTINE/MUUTOSESITYS
 AHJOLAN HAULIKKORADAN LOPETUSTOIMET
 POHJAVEDEN TARKKAILU

Hausjärven kunta
 Ympäristölautakunta

Ahjolan ampumaradan lopettamiseen liittyvät toimet

Ympäristölautakunta on lopettamiseen liittyvässä päätöksessään velvoittanut radan omistaneen Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistyksen (RHY) ottamaan ja analysoimaan pohjavesinäytteet kerran vuodessa. Olemme suullisesti ilmoittaneet, että emme tule näin toimimaan seuraavin perustein:

1. Pohjavesitarkkailu tässä tapauksessa on tarpeetonta. RHY on teettänyt pohjavesitarkkailua koko ympäristöluvan ajan vuodesta 2005 alkaen 1-2 vuoden välein, eikä mitään merkittäviä muutoksia ole havaittu. Vuonna 2005 lupaa haettaessa otettiin maaperänäytteet paitsi rata-alueelta myös haulien putoamisalueen vieressä olevasta entisen suojeluskunnan ampumaradan taustavallista. Siellä lyijy oli ollut maaperässä noin 80 vuotta. Pintamaassa lyijypitoisuus oli monikymmenkertainen haulikkoradan maaperään verrattuna. Yli 40 cm syvyydessä ei ollut kohonneita arvoja. Kun lyijyn pitää kulkea maaperässä alaspäin yli 20 metriä päätyäkseen pohjaveteen, tarkastus osoitti, että pohjaveden saastumisen mahdollisuus on käytännössä pois suljettu. Edelleen toteamme, että pohjavesitarkkailu on tarpeetonta siksi, että lyijyn löytyminen pohjavedestä tarkoittaa sitä, että ympäristön suojelussa on jo epäonnistuttu. Jos tarkkailua halutaan, se pitäisi tehdä ennakoivasti maaperän tarkkailuna, jolloin havaitaan heti, jos lyijy on alkanut kulkeutua alaspäin. Silloin on aikaa ainakin vuosisatoja korjaaviin toimenpiteisiin. Alueella ampumaradan toiminta-aikana tehtyjen kolmen maaperäanalyysin perusteella sopiva tarkkailufrekvenssi voisi olla 50 vuotta, eli seuraava analyysi suunnilleen vuonna 2070. 50 vuoden frekvenssi perustuu siihen, että maaperä on happamuudeltaan neutraalia. Neutraalissa maaperässä ei lyijyn liukenemista ole havaittu. Happamassa maaperässä lyijyn on havaittu liukenevan hyvin pienissä määrin. Monilla muilla ampumaradoilla tehtyt sadat maaperä- ja pohjavesitarkkailut tukevat tätä näkemystä. Pohjaveden tarkkailuvaatimus ei perustu tieteeseen, vaan asenteeseen.
2. RHY:llä ei ole varoja pohjavesitarkkailuun. RHY on julkishallinnollinen yhteisö, jonka toiminta, varainhankinta ja varojen käyttö on tiukasti riistahallintolaissa ja viranomaisohjeissa säädelty. Ampumaradan ylläpitäminen ei ole RHY:n lakisääteistä toimintaa, joten siihen ei voi käyttää lakisääteisellä toiminnalla kerättyjä varoja. RHY on maksanut ampumaradan lopettamiseen liittyviä kustannuksia jo lähes 15 000 euroa. Ne varat ovat olleet aikojen kuluessa ratatoiminnalla kerättyjä varoja ja nyt ne on käytetty.

Kunnan toiminnassa ihmetyttää se, että kunta vaatii tiukkaa vuosittaista pohjavesien tarkkailua kunnassa toimivalta järjestöltä hyvin vähäriskisessä kohteessa. Kunta ei ilmeisesti tee mitään seurantaa vanhoilla kaatopaikoilla, vaikka niissä riskitaso on paljon korkeampi. Emme ole kuulleet, että esimerkiksi Laksolan suljetun kaatopaikan ympäristössä tehtäisiin laajaa vuosittaista ympäristön ja suotovesien tilan tarkkailua, vaikka sieltä saamamme käsityksen mukaan valuu haitta-aineita Puujokeen saakka.

Edelleen toteamme, että RHY hoiti yli 10 vuotta Hausjärven kirkonkylän entisen kaatopaikan tarkkailua ja reserviläisjärjestöt jatkavat sitä työtä. Kaatopaikka on noin 300 m Kupparilammen ampumaradasta luoteeseen ja siellä pohjaveden virtaussuunta on kaakkoon. Heti kaatopaikan kaakkoispuolella on pohjaveden näytteenottoputki, joka kuului ainakin ennen vuotta 2018 Kupparilammen ampumaradan pohjavesitutkimuksen

HAUSJÄRVEN-RIIHIMÄEN RHY VASTINE/MUUTOSESITYS
AHJOLAN HAULIKKORADAN LOPETUSTOIMET
POHJAVEDEN TARKKAILU

näytteenotto-ohjelmaan. RHY on yli vuosikymmenen maksanut kunnan tehtäväksi kuuluvaa vanhan kaatopaikan pohjavesitarkkailua. Nyt voisi odottaa, että kunta kustantaa RHY:ltä vaadittavaa tarpeetonta Ahjolan ampumaradan pohjavesitarkkailua. Ennen Laksolan kaatopaikan avaamista 1970-luvulla kunnassa oli Kirkonkylän kaatopaikan lisäksi muitakin kaatopaikkoja, joiden tarkkailun kunta on aktiivisesti unohtanut. Muilta toimijoilta vaaditaan sen sijaan tarkkailua, jos pienikin riski on olemassa.

Hausjärvellä 16 tammikuuta 2024
Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys
Hallitus

Pekka Partanen
varapuheenjohtaja

Vastine täydennyspyyntöön 9.2.2024

Olemme esittäneet, että pohjavesitutkimuksien tekeminen vuosittain entisen Ahjolan ampumaradan alueella on tarpeetonta.

Perusteluina toteamme:

Alueella on tehty vuodesta 2005 lähtien useita tutkimuksia maaperän ja pohjavesien tilasta. Tutkimuksiin on liittynyt asiantuntijalausunto. Näissä lausunnoissa on aina todettu, että tila on stabiili. Pintamaata lukuun ottamatta tutkimuksissa ei ole havaittu kohonneita haitta-aineiden arvoja maaperässä eikä pohjavedessä. Edelleen selvityksissä on viitattu siihen, että lyijy samoin kuin muut ampumaradan haitalliset aineet ovat hyvin niukkaliukoisia happamuudeltaan neutraalissa ja kuivassa maaperässä, joten mahdolliset muutokset ovat hitaita. Kaikki tutkimusraportit on toimitettu kunnan ympäristölautakunnalle.

PH Ympäristötekniikka on viimeiseen tutkimukseen liittyvässä perusteellisessa lausunnossaan 7.10.2022 lähtenyt siitä, että ampumaradan lopettamisen jälkeen pohjavesiseurantaa on syytä jatkaa. Lausunnossa ei ole suositusta seurannan taajuudesta. Kaikissa lausunnoissa painotettu muutosten hitaus merkitsee sitä, että useamman vuoden väli on aivan riittävä.

Edelleen toteamme, että Hyvinkään Ridajärven ampumaradalla on lopetettu pohjavesinäytteiden ottaminen havaintoputkista tarpeettomana. Vain kaivosta, josta otetaan radalle juomavettä, otetaan ja analysoidaan vesinäytteet. (Liite: Hyvinkään ampumaurheilukeskuksen ympäristölupa s. 32). Huomautamme, että viimeisten parin vuosikymmenen aikana Hyvinkään radoilla on laukausmäärä vuosittain ollut 5-10 kertaa enemmän kuin Ahjolan radalla.

Hannu S. Laine on neuvotellut Ahjolan radan lopettamiseen liittyvästä jälkitarkkailusta Ampumaurheiluliiton ympäristö- ja olosuhdepäällikön FT Lotta Laitisen kanssa, joka on tehnyt väitöstutkimuksensa maaperän pilaantumiseen liittyvistä asioista. Laitisen mukaan nykyisen tutkimustiedon valossa pohjavesitutkimukset ovat tarpeettomia. Eduskunnan Puolustusvaliokunnalle antamassaan siviiliampumaratoja koskevassa asiantuntijalausunnossaan (Liite) Laitinen kirjoittaa: *Ampumaratatoiminnan tyypilliset haitta-aineiden kulkeutumisajat ovat erittäin pitkiä, jopa tuhansista satoihin tuhansiin vuosiin³ ja ampumaratatoiminnasta aiheutuu kuivassa ympäristössä äärimmäisen harvoin lyhyen aikavälin akuutteja riskejä.* (Viittaus 3: Tarvainen, T., Reinikainen, J., Hatakka, T., Jarva, J., Luoma, S., Pullinen, A., Pyy, O., Hintikka, V. & Sorvasi, J. 2011). Haitta-aineiden kulkeutumisen arviointi Mansikkakuopan ampumarata- alueella. GTK, Etelä-Suomen yksikkö 14/2011).

Edellä sanottuihin selvityksiin ja tutkimuksiin perustuen olemme aikaisemmin päätyneet siihen, että Ahjolan ampumaradan pohjavesitutkimuksien taajuus voisi olla viisi vuotta tai enemmän. Kunnan aluemestari Jukka Heikkilä on

ilmoittanut meille, että kunta on tehnyt uuden näytteenottoputken Ahjolan rataa varten ja ottaa hoitaakseen näytteiden oton ja analysoinnin yhdessä muiden ilmeisesti korkeamman riskin kohteiden kanssa kahden vuoden välein. Tämä on mielestämme hyvä ratkaisu, jolla päästään kustannustehokkaaseen "sarjatuotantoon" näytteiden ottamisessa. Katsomme Ahjolan entisen ampumaradan jatkotarkkailun pohjavesien osalta tällä ratkaistuksi.

Hausjärvellä

Pekka Partanen
varapuheenjohtaja
Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys

Hausjärven kunta
Ympäristölautakunta
Keskustie 2-4
12100 Oitti
hausjarvi@hausjarvi.fi

Oikaisuvaatimus

Päätös, jota vaatimus koskee:

Hausjärven kunnan ympäristölautakunnan päätös D/373/1101.00.00/2021, 24§. Lautakunnan kokous 2.3.2023

Päätös koskee Ahjolan ampumaradan lopettamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä:

Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys

Vaatimus:

Vaadimme kokouksen päätöspöytäkirjan kohdassa 4. määriteltyjen toimenpiteiden muuttamista seuraavasti:

1. Uutta tarkkailuputkea ei näkemyksemme mukaan tarvita. Ampumapaikalta noin 600 metrin ja haulien putoamisalueelta noin 500 metrin päässä koillispuolella on näytteenottoputki PVP3, jonne pohjavesi ilmeisesti kulkee haulien putoamisalueelta.

Perustelut:

Jos pohjaveteen tulee haitta-aineita, ne näkyvät PVP3:ssa lähes yhtä pian kuin alle puoli kilometriä lähemmäksi tehtävässä putkessa. Kun alueella pohjavesi on yli 20 metrin syvyydessä, näytteenottoputken tekeminen maksaisi useita tuhansia euroja. Jos katsotaan, että myös radan koillispuolelta on kuitenkin otettava pohjavesinäytteitä, PVP3 sopii mainiosti tarkoitukseen.

2. Vesinäytteiden analysointi vuosittain on tarpeetonta. Viiden vuoden välein tehtävät analyysit ovat aivan riittäviä.

Perustelut:

PH Ympäristötekniikka Oy:n raportin mukaan riski lyijyn joutumisesta pohjaveteen on hyvin pieni johtuen muun muassa maaperän rakenteesta. Pohjaveden laatua on tarkkailtu vuodesta 2007 lähtien kahden vuoden välein ja maaperätutkimuksia on tehty 5 vuoden välein. Mikään tutkimustulos ei missään vaiheessa ole indikoinut sitä, että lyijy olisi lähtenyt liukenemaan tarkastelujaksolla edes maaperässä alaspäin. Pohjaveden pintaan on matkaa yli 20 metriä, joten vuosittainen näytteiden ottaminen ja analysointi ei tuo mitään lisäarvoa. Toki pohjaveden tilaa pitää

Toiminnanohjaaja
Kari Sankala

hausjarvi-riihimaki@rhy.riista.fi

HAUSJÄRVEN-RIIHIMÄEN RHY

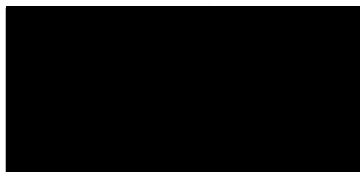
seurata, mutta muutokset, jos niitä alkaa tulla, ovat niin hitaita, että viiden vuoden frekvenssi on aivan riittävä. Maaperä on soraharjua eikä haulien putoamisalueella ole mitään ojia. Näin ollen lyijy voi päätyä pohjaveteen ainoastaan siten, että hienot partikkelit kulkeutuvat maaperän läpi suoraan alaspäin.

3. Taloudellinen rajoitus

Riistanhoitoyhdistys ei voi sitoutua ympäristölautakunnan päätöksen kohdan 4. toimenpiteisiin, koska taloudelliset resurssit eivät riitä siihen. Riistanhoitoyhdistys on julkisoikeudellinen viranomaisorganisaatio, jonka tehtävät on määritelty riistahallintolaissa ja -asetuksessa. Säädökset rajaavat voimakkaasti riistanhoitoyhdistyksen varainhankintaa ja varojen käyttöä. Riistanhoitoyhdistyksen pääasiallinen tulo on valtionosuus metsästyskorttivaroista. Tätä tuloerää riistanhoitoyhdistys saa käyttää ainoastaan lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Ampumaradat eivät kuulu lakisääteisiin tehtäviin, joten niihin liittyviin kustannuksiin riistanhoitoyhdistyksellä tulee olla muita tulonlähteitä. Muut tuloerät ovat niin pieniä, että ne riittävät kerran viidessä vuodessa tehtävään pohjavesinäytteiden ottamiseen ja analysointiin. Merkittävästi sitä suurempiin kustannuksiin ne eivät riitä. Jos ympäristölautakunta pitää vastoin käsitystämme välttämättömänä uuden näytteenottoputken asentamista, se pitää tehdä kunnan varoin. Sama koskee vuosittain mahdollisesti tehtäviä vesianalysejä.

Hausjärvi 4. huhtikuuta 2023

Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys

toiminnanohjaaja

